

לקוטי תורה • פרשת פינחס • מאמר 4

קדש ישראל לה' ראשית תבואתה

ישראל קודש להוי', ראשית תבואתו

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/pinchas/4](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/pinchas/4)

קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. כל אוכליו יאשמו. ראשית תבואתה בה"א [בית הלל אומרים] כתיב משמע דישראל הם ראשית תבואת ה'.

"ישראל קודש להו", ראשית תבואתו; כל אוכליו יאשמו". המילה "תבואתה" כתובה בה"א, ומשמע מכך שישראל הם ראשית התבואה של הה"א.

וצריך להבין מה זה התבואה הנצמח אשר ישראל מכונים בשם ראשית לה. וזהו שכתוב בורא קדושים יוצר משרתים ואשר משרתיו.

כעת צריך להבין מהי התבואה הצומחת, שישראל נקראים "ראשית" שלה. וזהו [פירוש] הכתוב: "בורא קדושים, יוצר משרתים, ואשר משרתיו".

פ"י ואשר משרתיו משמע מאז מעולם הם משרתים אותו ויוצר משרתים הם המלאכי [המלאכים] שמתהווים בכל יום לומר שירה לפניו כמ"ש במדרש איכה ע"פ חדשים לבקרים.

כלומר, "ואשר משרתיו" משמעו שהם משרתים אותו מאז ומתמיד, מימים קדמונים; ואילו "יוצר משרתים" הם המלאכים שנבראים בכל יום כדי לומר שירה לפניו, כמובא במדרש איכה על הפסוק "חדשים לבקרים".

ובאמירתם מתבטלים לגמרי דהיינו שחוזר כח גילוי התהוותן למקורו להיות בכח ולא בפועל. וזהו שאמר הכתוב תדשא הארץ דשא פ"י הארץ בה' היא הארץ העליונה (עמ"ש ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בארצך)

ובאמירתם הם מתבטלים לגמרי, כלומר, הכוח שגילה את התהוותם חוזר למקורו, ונשאר בכוח ולא בפועל. וזהו שאומר הכתוב: "תדשא הארץ דשא". פירוש, "הארץ" בה"א הידיעה היא הארץ העליונה. (ראו מה שכתוב על הפסוק "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך").

כמו שהארץ הגשמיות מגלה כח הצומח אשר בקרבה בכל יום להוציא מיני צמחים כן הארץ העליונה מגלה כח ההתהוות אשר בה לבריאה ולהתהוות יש מאין.

כמו שהארץ הגשמית מגלה בכל יום את כוח הצמיחה הטמון בה ומוציאה מיני צמחים, כך הארץ העליונה מגלה את כוח ההתהוות שבה, כדי לברוא ולהוות יש מאין.

ובזה נתהוו מלאכים בכל יום שיאמרו שירה ויתבטלו למקורם והם הנקראים דשא (וכמ"ש בזהר בפ' בראשית ד' י"ט ע"א ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ובפ' תרומה דקע"א ע"א).

ובכך מתהווים בכל יום מלאכים, כדי שיאמרו שירה ויתבטלו למקורם; הם הנקראים "דשא". (כמובא בזהר, פרשת בראשית, דף י"ט ע"א, ובמקדש מלך שם, ובפרשת תרומה, דף קע"א ע"א).

ועיין פ' פינחס דרי"ז ע"א ע"פ מצמיח חציר כו' ועמ"ש במ"א ע"פ כשעירים עלי דשא).

ועיינו בפרשת פינחס, דף רי"ז ע"א, על הפסוק "מצמיח חציר" וכו'; וראו גם מה שכתוב במקום אחר על הפסוק "כשעירים עלי דשא".

לכן אנו אומרים בכל ערב שבת ה' בני אלים בני אלהים המלאכים שנבראו מששת ימי בראשית

לכן אנו אומרים בכל ערב שבת: "ה' בני אלים". בני אלקים הם המלאכים שנבראו מששת ימי בראשית;

אבל בני אלים הם המלאכים שנתהוו בכל יום מבחי' ה' אחרונה חכמה תתאה מלכות דאצילות.

אבל בני אלים הם המלאכים שנוצרים בכל יום מהבחינה של הה"א האחרונה, חכמה תתאה — מלכות שבעולם האצילות.

2 ופ"י אלים לשון כח כמו ואת אילי הארץ כי בני אלים הם מלאכים דעשייה כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים].

ו"אילים" הוא לשון של כוח, כמו "ואילי הארץ"; שכן בני אלים הם מלאכי עשייה, כפי שנכתב בפרי עץ חיים.

וע"י המלאכים דעשייה נמשך כל השפעות לעוה"ז הגשמי אין לך עשב שאין לו מזל כו'

ובאמצעות מלאכי עשייה נמשכות כל ההשפעות לעולם הזה הגשמי: "אין לך עשב שאין לו מזל" וכו'.

נמצא הם הכח וחיות העוה"ז וכשהמאכל מתעלה ע"י שהאדם אוכלו בטהרה ומתפלל בכח ההוא בנקודת לבבו ע"י מתעלה גם המלאך השופע הכח והחיות להמאכל ההוא להיות מתעלה ונכלל במקור חוצבו.

נמצא שהם הכוח והחיות של העולם הזה. וכשהמאכל מתעלה, בכך שאדם אוכל אותו בטהרה ומתפלל בכוח שקיבל ממנו, בנקודת הלב הפנימית ביותר, מתעלה גם המלאך המשפיע למאכל ההוא את הכוח והחיות, ועולה ונכלל במקור שממנו נחצב.

וגם הטעם שנק' בני אלים חסר ה' שהוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בגיטין (דנ"ו ב') ע"פ מי כמוך באלים מי כמוך באלמים.

וכן הטעם שהם נקראים "בני אלים", בלא האות ה', קשור לדברי חז"ל בגיטין (דף נ"ו ב') על הפסוק "מי כמוך באלים": "מי כמוך באלמים"!

ופי אלמים היינו כמ"ש כרחל לפני גוֹזִיָּה נאלמה שאין דבר ה' מאיר בבחי' גילוי בבי"ע לפי שאין ערוך עשיה לגבי אצילות.

ופירוש "אלמים" הוא כמו שנאמר: "כרחל לפני גוֹזִיָּה נאלמה" — שאין דבר ה' מאיר בגילוי בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, מפני שאין ערוך בין עשיה לאצילות.

וזהו בחי' אלם משם אלקים שאין הדבור בגילוי רק בחי' הבל בלבד שבהבל אין התלבשות החכמה בגילוי כלל משא"כ בדבור שבו נמשך ומלוכש החכמה והשכל

וזהו בחינת "אלם" משם אלקים: הדיבור אינו בגילוי, אלא יש רק בחינת הבל בלבד; שהרי בהבל אין החכמה מתלבשת בגילוי כלל, ואילו בדיבור נמשכות ומתלבשות החכמה והשכל.

וזהו ההפרש בין המלאכים הנק' בני אלהים שהם נמשכים מדבורו של הקב"ה שהדיבור מלוכש בו גילוי החו"ב [החכמה ובינה]

וזהו ההבדל בין המלאכים הנקראים "בני אלקים", הנמשכים מדיבורו של הקדוש ברוך הוא, שבו מתלבשת בגילוי החכמה והבינה,

וזהו בחי' י"ה דאלקים. משא"כ בחי' אלם דאלקים היינו שאין בחי' י"ה נמשך ומתלבש בהבל.

וזהו בחינת יו"ד"ה"א שבשם אלקים. לעומת זאת, בחינת "אלם" שבשם אלקים היא שאין בחינת יו"ד"ה"א נמשכת ומתלבשת בהבל.

וזהו נאלמתי דומיה דום י"ה כו' (ועמ"ש בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם גבי מילה שהוא בחי' מ"ל י"ה מ"ל לשון גילוי כו')

וזהו "נאלמתי דומיה": "דום י"ה" — י"ה שותק, וכו'. (ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "ולא יקרא עוד שמך אברם", בעניין מילה, שהיא בחינת "מ"ל י"ה"; "מ"ל" הוא לשון גילוי, וכו';

והיינו ע"י הדבור לרוח ממללא שע"י נמשך חו"ב [חכמה ובינה] בבחי' גילוי כי פי ה' דבר וההפך מזה הוא כשכנס"י [כשכנסת ישראל] היא בחי' נאלמתי דומיה החשיתי חש דחשמל והיינו מחמת הסתר דק"נ [דקליפת נוגה] דעשייה.

כלומר, באמצעות הדיבור של "רוח ממללא", שבאמצעותו נמשכות חכמה ובינה באופן גלוי, שהרי "פי הוי' דיבר". וההפך מזה הוא כשכנסת ישראל היא בבחינת "נאלמתי דומיה, החשיתי" — ה"חש" של חשמל; והיינו מחמת ההסתר של קליפת נוגה שבעשיה.

ועמ"ש בד"ה והיה אור הלבנה כו' ועמ"ש בד"ה בחדש השלישי לצאת בניי [בני ישראל] בענין פי' מעשה ידיך כו' כח המעשה שהוא כח החיצוני כו' ע"ש. והיינו ענין בחי' ההבל שלמטה מבחי' הדבור ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וספרתם לכם)

ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה אור הלבנה", וכו'; וכן במה שנכתב במאמר המתחיל "בחדש השלישי לצאת בני ישראל", בענין פירוש "מעשה ידיך", וכו': כוח המעשה, שהוא הכוח החיצוני, וכו'; עיינו שם. והיינו ענין בחינת ההבל, שהיא למטה מבחינת הדיבור. ועיינו במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "וספרתם לכם".

והנה לכן א"א להמלאכים הנ"ל לעלות ולהתכלל בחכמה עילאה כ"א ע"י ישראל שהם נמשכים מפנימית חכמה עילאה וכמ"ש בפ' משפטים (דקכ"א) ועמ"ש בביאור ע"פ יונת' בענין קומי לך רעיתי והנה, לכן אין המלאכים הנזכרים לעיל יכולים לעלות ולהיכלל בחכמה עילאה אלא באמצעות ישראל, הנמשכים מפנימיות חכמה עילאה, ככתוב בפרשת משפטים (דף קכ"א); ועיינו במה שנכתב בביאור על הפסוק "יונת", בענין "קומי לך רעיתי".

לכן אנו מבקשים הו' בני אלים. פי' הו' לשון הזמנה הזמינו עצמיכם לעלות וליכלל במקור שם הו' ב"ה.

לכן אנו מבקשים: "הו' בני אלים". "הו' הוא לשון הכנה: הכינו את עצמכם לעלות ולהיכלל במקור שם הו', ברוך הוא.

וז"ש [וזהו שכתוב] ששת ימים תעבוד בחי' עבודה הוא ההתהוות יש מאין וביום השביעי תשבות זהו חזרת העולמות למקורם בתוספת אור עליהם ונכללים הכל בעצמות שם הו' ב"ה.

וזהו [פירוש] הכתוב "ששת ימים תעבוד": בחינת העבודה היא ההתהוות יש מאין; "וביום השביעי תשבות" — זהו חזרת העולמות למקורם, בתוספת אור עליהם, והכול נכלל בעצמות שם הו', ברוך הוא.

3 וכמ"ש ויכל אלקים ביום השביעי ומבואר הפי' במ"א בד"ה באתי לגני דהיינו שכלתה בחינת ומדרגת אלקים שנעשה קץ ותכלית למדרגה זו ונמשך גילוי שם הו'.

כמו שנאמר: "ויכל אלקים ביום השביעי"; ופירוש הדברים מבואר במקום אחר, במאמר הפותח "באתי לגני": בחינת ומדרגת אלקים כלתה, כלומר, הגיעו לקצן ולסופן של מדרגה זו, ונמשכה התגלותו של שם הו'.

ולכן אנו אומרים להמלאכים שנמשכים משם אלקים הבו להוי' בני אלים שיזמינו עצמם לעלות וליכלל בשם הוי' ב"ה המתגלה בשבת וזהו השתחוו לה' בהדרת קודש והוא בחי' אצילות בכלל שבי"ע מתעלים באצי'

ולכן אנו אומרים למלאכים הנמשכים משם אלקים: "הבו להוי' בני אלים" — שיכינו את עצמם לעלות ולהיכלל בשם הוי' ברוך הוא, המתגלה בשבת. וזהו "השתחוו לה' בהדרת קודש": בחינת אצילות בכללות, שהרי בריאה, יצירה ועשיה מתעלות לאצילות.

וזהו ג"כ ענין ז' קולות שנזכרו במזמור זה קול ה' על המים כו' הכל המשכת והתגלות שם הוי' ועמ"ש סד"ה זאת חנכת המזבח.

וזהו גם עניינם של שבעת ה"קולות" שנזכרו במזמור זה: "קול ה' על המים" וגו' — הכול הוא המשכה והתגלות של שם הוי'. וראו מה שכתוב בסוף המאמר הפותח "זאת חנכת המזבח".

4 והנה עד"ז הוא כל ענין לכו נרננה להוי' כו' שירו להוי' כו' שאומרים בקבלת שבת.

והנה, כך הוא גם כל עניינם של "לכו נרננה להוי'" וכו', "שירו להוי'" וכו', שאומרים בקבלת שבת.

וזהו כי גדול הוי' כו' נורא הוא כל כל אלהים דהיינו על כל ק"ך צירופי אלקים כמ"ש במ"א והנה עלייה זו הוא ע"י ישראל שהם פנימית העולמות.

וזהו "כי גדול הוי'" וכו', "נורא הוא על כל אלקים": כלומר, מעל כל ק"ך צירופי אלקים, כפי שמבואר במקום אחר. והנה, עלייה זו נעשית באמצעות ישראל, שהם פנימיות העולמות.

פ"י כי כל הנבראים לא נתהוו כ"א דרך מעבר בכדי שיתהווה ויתגלה בחי' ישראל בזה העולם הגשמי.

כלומר, כל הנבראים התהוו רק כדרך מעבר, כדי שבחינת ישראל תתהווה ותתגלה בעולם הגשמי הזה.

5 וזהו ג"כ בכל יום תכלית העבודה זו תפלה כדי להבטל וליכלל עצמו וכל העולמות בשם הוי' ב"ה

המהווה אותם מאין ליש ולימשך אותו

וכך גם בכל יום: תכלית העבודה, שהיא התפילה, היא לבטל ולכלול את האדם ואת כל העולמות בשם הוי', ברוך הוא, המחיה אותם מאין ליש; ולהמשיך אותו

גייכ בזה העולם הגשמי ע"י תורה ומצות יחודא עילאה יחודא תתאה למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית הוא רק כח שם ה' ב"ה

גם אל העולם הגשמי הזה, באמצעות התורה והמצוות: יחודא עילאה ויחודא תתאה; למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית — הכול הוא רק כוחו של שם הוי', ברוך הוא.

(ועמ"ש בד"ה באתי לגני הנ"ל. וזהו יונתי בחגוי הסלע כוי השמיעני את קולך כי כשהיא בחגוי הסלע בסתר המדרגה היא בחי' נאלמתי דומיה ונקי' יונת אלם.

(ועיינו כמה שנכתב במאמר המתחיל "באתי לגני" הנזכר לעיל. וזהו "יונתי בחגוי הסלע" וגו', "השמיעני את קולך": כי כשהיא "בחגוי הסלע, בסתר המדרגה", היא בבחינת "נאלמתי דומיה" ונקראת "יונת אלם".

אכן ע"י עסק התורה והמצות השמיעני את קולך כוי ממשיכים בחי' י"ה דהוי' ודאלקים שלא להיות בחי' אלם כ"כ [כל כך] בספר ע"ה) (דק"ג א') וע"ז נאמר קול דודי דופק.

אבל באמצעות העיסוק בתורה ובמצוות מתקיים "השמיעני את קולך" וגו': ממשיכים את בחינת י"ה של הוי' ושל אלקים, כדי שלא תהיה בבחינת "אלם" כל כך, כפי שנכתב בספר ע"ה) (דף ק"ג ע"א). ועל כך נאמר: "קול דודי דופק".

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר פ' וארא (דכ"ו א') גבי נאלמתי דומיה כוי ואי אתער כוי ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער הקדישים פ"ב [פרק ב'] ורפ"ג [וריש פרק ג']:

ועיינו בפירושו הרמ"ז (רבי משה זכות) על הזוהר, פרשת וארא (דף כ"ו ע"א), בעניין "נאלמתי דומיה" וגו' ו"ואי אתער" וגו'; וכן בפרי עץ חיים, שער הקדישים, פרק ב' ותחילת פרק ג'.

6 ב ולבאר היטיב ענין עלייה זו וגילוי זה ע"י תורה ותפלה. צריך לבאר מאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] תלמוד תורה כנגד כולם אפילו כנגד עיון תפלה.

ב. כדי לבאר היטב את ענין העלייה והגילוי הללו באמצעות תורה ותפילה, יש לבאר את מאמר חז"ל: "תלמוד תורה כנגד כולם", אפילו כנגד עיון תפילה.

ומ"מ קודם התפלה אסור לאכול וקודם הלימוד מותר לאכול. וזהו מחמת כי האדם הוא עולם קטן.

ובכל זאת, לפני התפילה אסור לאכול, ואילו לפני הלימוד מותר לאכול. והטעם לכך הוא שהאדם הוא עולם קטן.

וכמו שיש בעולם יום ולילה ביום מאיר האור ובהעדר האור הוא בחי' לילה בגשמיות כן הוא באדם ג"כ ברוחניות כמ"ש גם

וכשם שבעולם יש יום ולילה, ביום האור מאיר ובהיעדר האור יש בחינה של לילה בגשמיות, כך גם באדם, ברוחניות, כפי שנאמר: "גם

כי אשב בחושך ה' אור לי אפילו בעוה"ז הגשמי ה' מאיר בישראל וכאשר מתפשט ומאיר בו כח נשמתו כי אשב בחושך הוי' אור לי": אפילו בעולם הזה הגשמי הוי' מאיר בישראל. וכאשר כוח נשמתו מתפשט ומאיר בו,

אזי נק' יום ובהסתלקות אור נשמתו מכונה בשם לילה (ועמ"ש מענין זה בד"ה ותוסף אסתר וע"פ וידעת היום והשבות כו' ובד"ה תחת אשר לא עבדת)

אז הוא נקרא "יום"; וכאשר אור נשמתו מסתלק, הדבר נקרא "לילה". (וראו מה שנכתב בעניין זה במאמר המתחיל "ותוסף אסתר", על הפסוק "וידעת היום והשבות אל לבבך" וגו', ובמאמר המתחיל "תחת אשר לא עבדת").

לכן בלילה הוא בבחינת שינה לגמרי מחמת הסתלקות אור נפשו. ובבקר בעמדו משינתו אזי כח נשמתו היא רק באפיו

לכן בלילה הוא נתון במצב של שינה מוחלטת, מחמת הסתלקות אור נפשו. ובבוקר, כשהוא קם משנתו, כוח נשמתו נמצא רק בנחיריו,

כי אין לה גילוי מחמת חומר ישות הגוף להאיר ולהתפשט בקרבו וכדי שלא יחזור להיות אין ואפס השי"ת [השם יתברך] מהוה ומחזיר לו נשמתו בכל בקר כמ"ש חדשים לבקרים רבה אמונתך ועיין פי' ויקהל (דרי"ג סע"ב [סוף עמוד ב])

שכן אין לה גילוי שיאפשר לה להאיר ולהתפשט בתוכו, בגלל החומריות והישות העצמית של הגוף. וכדי שלא יחזור להיות אין ואפס, הקב"ה מהוה אותו ומשיב לו את נשמתו בכל בוקר, כפי שנאמר: "חדשים לבקרים רבה אמונתך". וראו פרשת ויקהל (דרי"ג סע"ב).

פי' כמ"ש המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כי מלת בראשית הוא ברא"ת י"ש. ר"ל [רוצה לומר] מזה שמחדש בכל יום הוא המהוה יש מאין.

הכוונה היא כפי שנאמר: "המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", שכן את המילה "בראשית" דורשים כ"ברא"ת י"ש — ברא את היש. כלומר, מכך שהוא מחדש בכל יום, אנו למדים שהוא המהוה יש מאין.

אך מחמת שנתגשם חיות הגוף מאד מאד אינו יכול לקבל הארת נשמתו בקרבו כ"א מעט מזער בבחי' אפיו.

אך מאחר שחיות הגוף נעשתה גשמית מאוד, הוא אינו יכול לקבל בקרבו את הארת נשמתו אלא מעט מזער, בבחינת נחיריו.

דהיינו שהנשמה האלקית אין לה גילוי בלבו וגופו מחמת חומר ישות הגוף כיון שעדיין לא התפלל. כלומר, לנפש האלקית אין גילוי בלבו ובגופו, מחמת גשמיות הישות של הגוף, מאחר שעדיין לא התפלל.

שע"י התפלה שמבטל רצונו לרצון העליון ב"ה והנה הרצון הוא מקור כל המדות והוא חיותן וקיומן כי באמצעות התפילה הוא מבטל את רצונו לרצון העליון יתברך; והרצון הוא מקור כל המדות, והוא חיותן וקיומן; וזהו ענין מסירת נפש שמוסר רצונו כו' והדם הוא הנפש שהוא הרצון לכן ע"י נמשכת הנשמה שהיא מבחינת שם הוי' ומתפשטת בכל הגוף.

וזהו ענין מסירת נפש, שהוא מוסר את רצונו וכו'; ו"הדם הוא הנפש" — והנפש כאן היא הרצון. לכן, על ידי כך נמשכת הנשמה, שהיא מבחינת שם הוי', ומתפשטת בכל הגוף.

משא"כ קודם התפלה היא עדיין רק באפיו דהיינו שרק במוחו ושכלו מודה לה' אבל לא נתפשטה עדיין בלב כו' וכן פי' הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' תצוה (ד' קפ"ב) ע"פ כהאריז"ל [כתבי האריז"ל] ענין אשר נשמה באפו.

אבל לפני התפילה היא עדיין רק בנחיריו; כלומר, רק במוחו ובשכלו הוא מודה לה', אך היא עדיין לא התפשטה בלב וכו'. וכך פירש הרמ"ז, בפרשת תצוה (182), על פי כתבי האריז"ל, את ענין "אשר נשמתו באפו".

ועיין בזהר שם על פסוק זה בענין אחר. ועמ"ש ע"פ ונקדשתי בתוך בני [בני ישראל] בתוך היינו שיותפס ענין קדושתו ית' בלב האדם דייקא.

ועיין בזהר שם על פסוק זה, בדרך אחרת. ועיין במה שנכתב על הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל": "בתוך" פירושו שענין קדושתו יתברך יתפס דווקא בלבו של האדם.

ועמ"ש סד"ה להבין ענין משארז"ל [מה שאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה א' בתשובה כו' בענין הכורע צריך שיראה איסר כנגד לבו.

ועיין במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "להבין ענין מאמר רז"ל: יפה שעה אחת בתשובה וכו'", בענין "הכורע צריך שיראה איסר כנגד לבו".

7 וז"ש [וזהו שכתוב] חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא א"ת [אל תקרי] במה אלא במה פ"י חדלו לכם לשון הבדלו עצמיכם מן בחי' אדם כזה שנשמתו רק באפיו שלא יכלה להתפשט בכללות גופו

וזהו [פירוש] הכתוב: "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא". אל תקרא "במה" אלא "במה" [במובן של במה מורמת]. כלומר, "חדלו לכם" הוא לשון של הפרדה: הבדילו את עצמכם ממדרגה של אדם כזה, שנשמתו נמצאת רק באפו ולא הצליחה להתפשט בכל גופו.

כי במה נחשב כמו הבמה נראה ונגלה הישות שלו ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כן בו ג"כ גברה חומר

"כי במה נחשב": כשם שבבמה הישות נראית ונגלית כמציאות בפני עצמה, כך גם בו התגברה הגשמיות

הישות שלו עד שאינו מתבטל כלל מפני אור ה' הוא אור נשמתו אשר באפיו (ועיין מ"ש ע"פ בעלי במות ארנון). לכן אסור לאכול קודם התפלה.

של ישותו, עד שאינו בטל כלל לפני אור ה', שהוא אור נשמתו שנמצא באפו. (ועיינו במה שנכתב על הפסוק "בעלי במות ארנון"). לכן אסור לאכול לפני התפילה.

כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] לא תאכלו על הדם לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם בכדי שלא ליתן סטרא דדמא בישא לשלוט בו ושוב לא יכול להאיר בו כח נשמתו לגמרי.

כמאמר חז"ל: "לא תאכלו על הדם" — אל תאכלו לפני שתתפללו על דמכם, כדי שלא לתת לסטרא דדמא בישא שליטה עליו; ואז שוב לא יוכל כוח נשמתו להאיר בו בשלמות.

לכן תקנו לנו ברכת השחר כמו מלביש ערומים מתיר אסורים המכין מצעדי גבר מחמת שאצל אדם בחינת אדמה לעליון

לכן תיקנו לנו את ברכות השחר, כגון "מלביש ערומים", "מתיר אסורים", "המכין מצעדי גבר", משום שאצל אדם יש בחינת "אדמה לעליון" — "אהיה דומה לעליון",

כל כחותיו אפילו להלביש בגד ומנעל הכל הוא כח שם הוי' ב"ה ואין דבר חוץ ממנו (וע' לעיל ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים).

כל כחותיו, אפילו להתלבש ולנעול נעל, כולם הם כוחו של שם הוי' ברוך הוא, ואין דבר חוץ ממנו. (ועיינו לעיל על הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים").

הגם כי הברכות הם מדרכנן מ"מ הם קודם מחמת שהם הכנה לקי"ש [לקריאת שמע] דאורייתא שהוא גילוי אמיתי שם ה' אשר הוא באמת אין עוד זולתו למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

אף שהברכות הן מדרכנן, בכל זאת הן קודמות, מפני שהן הכנה לקריאת שמע, שהיא מן התורה; קריאת שמע היא גילוי האמת של שם הוי", שבאמת אין עוד מלבדו, למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

8 ועי' התבוננות מקודם בברכות יכול לבוא לזה בקי"ש [בקריאת שמע] באמרו בתחלה ברוך אתה ה' אלהינו. ברוך הוא

ובאמצעות ההתבוננות בברכות תחילה הוא יכול להגיע לכך בקריאת שמע, כשהוא אומר תחילה: "ברוך אתה ה' אלקינו". "ברוך" פירושו

כמו בריכת המים לשון המשכה שאנו ממשיכים אור א"ס ב"ה אשר הוא בהעלם והסתר להיות בבחי' גילוי בישראל ובמקור כנס"י [כנסת ישראל].

כמו "ברכה" של מים — לשון של המשכה: אנו ממשיכים את אור אין סוף, ברוך הוא, שהוא בהעלם ובהסתר, כדי שיהיה בגילוי בישראל ובמקור כנסת ישראל.

לכן אנו מבקשים ברוך אתה שיהיה הוי" ב"ה נמשך בבחי' אתה שהוא נוכח פי' בגילוי כמו שבאמת הכל בטל לפניו לגמרי.

לכן אנו מבקשים: "ברוך אתה" — שהוי", ברוך הוא, יימשך בבחינת "אתה", הפונה אל מי שנוכח; כלומר, שיהיה בגילוי, כפי שבאמת הכול בטל לפניו לחלוטין.

כמ"ש אני ה' לא שניתי רק אצלינו נדמה לנו הגשמיות ליש אבל אצלו ית' כל הגשמיות אפס ותהו נחשבו לו פי' ה' הוא אלהינו

כמו שכתוב: "אני ה' לא שניתי". רק אצלו נדמה שהגשמיות היא יש; אבל לפניו יתברך כל הגשמיות נחשבת לאפס ולתהו. כלומר, הוי" הוא אלקינו — "האלקים שלנו",

כמו אילי הארץ פי' הוא כחנו ממש כי גם כל כחות הגוף הנדמה לנו שהם טבעיים אבל אצל ישראל הם הכל כח הוי" ב"ה, כי

כמו "אילי הארץ", כלומר, הוא כוחנו ממש. שהרי גם כל כוחות הגוף, שנדמה לנו שהם טבעיים, הרי אצל ישראל כולם כוחו של הוי", ברוך הוא. כי

הנה פרעה אמר לא ידעתי את הו'י שלא ידע רק שם אלקים ואמר עזב ה' את הארץ

פרעה אמר: "לא ידעתי את הו'י", משום שהכיר רק את שם אלקים; והוא אמר: "עזב ה' את הארץ".

כי הכל יודעים ומודים שיש אלהים אלא שמחשיבים כח עצמותם וכל חיות העולם ליש ודבר נפרד

בפ"ע [בפני עצמו]

שהרי הכול יודעים ומודים שיש אלקים, אלא שהם מחשיבים את כוח עצמם ואת כל חיות העולם ליש ולדבר נפרד בפני עצמו,

כמו שהם חוץ לאלהות דקרו ליה אלהא דאלהיא כאשר באמת כל השפעות הוא רק על ידי ע' [שבעים] שרים הגם דכתיב מי לא ייראך כו'

כאילו הם מחוץ לאלקות, ולכן קוראים לו "אלוהי האלוהים"; שכן באמת כל השפע שלהם מגיע רק באמצעות שבעים השרים. ואף שכתוב: "מי לא ייראך" וכו',

ובכל מלכותם מאין כמוך משמע שגם עובדי כוכבים אומרים שאין כמוך מ"מ כתיב רם על כל כו' "ובכל ממלכותיהם אין כמוך" — ומשמע שגם עובדי האלילים אומרים שאין כמוך; ואף על פי כן נאמר: "רם על כל" וכו':

פ"י שהוא מרומם מעכו"ם [מעובדי כוכבים ומזלות] ואינו משפיע להם כ"א ע"י ע' [שבעים] שרים המקבלים יניקה וחיות מבני אלים שהם המלאכים דעשיה שמהם נמשך כח וחיות השפעת עוה"ז כנ"ל.

כלומר, הוא נעלה מעובדי האלילים ואינו משפיע להם אלא באמצעות שבעים השרים, המקבלים יניקה וחיות מבני אלים — שהם מלאכי עולם העשיה — שמהם נמשכים הכוח והחיות של ההשפעה בעולם הזה, כפי שהוזכר לעיל.

לכן אין להם כח וחיות כ"א להיות יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] אבל לא כן עם בני"י [בני ישראל]

לכן יש להם כוח וחיות רק להיות בבחינת יש ודבר הנפרד בפני עצמו; אבל לא כך אצל בני ישראל,

כי חלק הו'י עמו נשמות ישראל מעצמות הו'י ב"ה לכן אצלנו הוא הו'י אלהינו פ"י הוא כחנו וחיינו בלי שום אמצעי כלל.

כי "חלק הו'י עמו": נשמות ישראל הן מעצמות הו'י יתברך. לכן אצלנו הוא "הו'י אלקינו", כלומר, הוא כוחנו וחיינו, בלי שום אמצעי כלל.

(ועיין מזה בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ האזינו בענין כי חלק הוי' עמו) ועי' בפ' משפטים (צ"ו א').

(ועיין בעניין זה בפירוש הרמ"ז (רבי משה זכות) בתחילת פרשת האזינו, בעניין "כי חלק הוי' עמו"). ועיין בפרשת משפטים (צ"ו א').

לכן בודאי מהראוי לבטל רצוננו לגמרי מפני רצונו ית' כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בטל רצונך כו'. כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ פי' כשאני עמך שה' הוא אלהינו

לכן בוודאי ראוי לבטל את רצוננו לגמרי מפני רצונו יתברך, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה: "בטל רצונך" וכו'. וכמו שנאמר: "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ" — כלומר, כשאני עמך, וה' הוא אלקינו,

אזי לא חפצתי בארץ בארציות כי אין בה לא חפץ ולא רצון ותשוקה כלל. וזהו פי' שמע ישראל שמע הוא לשון הבנה ה' אלקינו ה' אחד.

אזי "לא חפצתי בארץ" — בענייני ארציות, שכן אין בהם כלל חפץ, רצון או תשוקה. וזהו פירוש "שמע ישראל": "שמע" הוא לשון הבנה; "הוי' אלקינו הוי' אחד".

ר"ל [רוצה לומר] כאשר הוא מבין באמת שהוי' הוא אלהינו כל חיות וכחות שלנו הם כח הוי' ב"ה אז הוא אחד.

כלומר, כשהוא מבין באמת שהוי' הוא אלקינו, ושכל החיות והכוחות שלנו הם כוחו של הוי' יתברך, אזי הוא אחד.

פי' אין עוד מלבדו כי כל הכחות בטלים למקור לגמרי (ועמ"ש ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך שבכל נפש יש בחי' והארה משם הוי' ממש. ובס"ש"ב [ובספר של בינונים] באגרת התשובה פרק ד' וזהו הפי' דשם הוי' הוא כחנו וחיינו כו'.

כלומר, "אין עוד מלבדו", שכן כל הכוחות בטלים לחלוטין למקורם. (ועיין במה שנכתב על הפסוק "ולא אבה הוי' אלקיך", שבכל נפש יש בחינה והארה משם הוי' ממש. ובספר של בינונים (תניא), באגרת התשובה פרק ד': וזהו פירוש [האמירה] ששם הוי' הוא כחנו וחיינו כו'.

משא"כ העולמות ואפילו המלאכים חיותן הוא משם אלהים ולכן נקראים בני אלהים או בני אלים ע"ש באגרת התשובה שם ועמ"ש בד"ה מה טובו ובד"ה בפ' נסכים. וזהו אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בהוי' פ' אמור)

לעומת זאת, חיותם של העולמות, ואפילו של המלאכים, היא משם אלקים, ולכן הם נקראים בני אלקים או בני אלים; עיין שם באגרת התשובה. ועיין גם במה שנכתב במאמר הפותח "מה טובו" ובמאמר הפותח "כפרשת נסכים". וזהו "אשריך ישראל, מי כמוך, עם נושע בהוי'"; פרשת אמור).

(דף צ"ד סע"א [סוף עמוד א]) פ"י מי כמוך באלים הוי' דהיינו מה ששם הויה הוא למעלה משאר השמות אל ואלקים כו' שהם בחי' חיצוניות לגבי שם הוי'.

(דף 94, סוף ע"א): כלומר, "מי כמוך באלים הוי'" — שם הוי' נעלה משאר השמות, אל ואלקים וכו', שהם בחינת חיצוניות ביחס לשם הוי'.

ועמ"ש מענין זה בד"ה אם בהרת קדמה כו' וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל המאריך באחד פ"י שמאריך ומתבונן איך הוי' הוא אלהינו בכדי שיראה שהוא אחד אמיתי אז מאריכין לו כו'.

ועיינו במה שנכתב בענין זה במאמר הפותח "אם בהרת קדמה" וכו'. וזהו שאמרו חז"ל: "כל המאריך באחד" — כלומר, מי שמתעכב ומתבונן כיצד הוי' הוא אלקינו, כדי שיראה שהוא אחד אמיתי, אז מאריכים לו וכו'.

9 וזהו פ"י קרוב ה' לכל קוראיו שאנו קוראים אותו ית' שלא יהיה בבחי' רם ח"ו [חס ושלום] אלא שיתגלה ויהיה בבחי' אלהינו

וזהו פירוש "ה' קרוב לכל קוראיו": אנו קוראים אליו יתברך שלא יהיה בבחינת "רם", חס ושלום, אלא שיתגלה ויהיה בבחינת "אלקינו",

כמו שבאמת הוא כן אז הוא קרוב מאד ויכול לבוא לואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך מאחר שכבר נתבטלו כל רצונותיו

כפי שהוא באמת; אז הוא קרוב מאד, ואפשר להגיע ל"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", מאחר שכל רצונותיו כבר נתבטלו,

ולא נשאר כ"א רצון השם ואז יוכל להתפלל כמ"ש רצון יראיו יעשה אז ואת שועתם ישמע ויושיעם: ולא נשאר אלא רצון ה', ואז הוא יכול להתפלל, כמו שכתוב: "רצון יראיו יעשה"; אז "ואת שועתם ישמע ויושיעם".

10 ג אבל כתיב לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה כי באמת הוא הודו על ארץ ושמים. שמים וארץ הם רק בחי' הוד וזיו. אבל הנשמות הם פנימיות העולמות פנימיות חכמה.

3. אך נאמר: "לכל אשר יקראוהו באמת", ו"אין אמת אלא תורה". שכן באמת, "הודו על ארץ ושמים": השמים והארץ הם רק בחינת הוד וזיו; ואילו הנשמות הן פנימיות העולמות, פנימיות החכמה.

11 והנה מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה פי' כי מלכות לית לה מגרמה כלום. כי היא רק גילוי פנימית רצונו תורה ומצות הם פנימית רצונו.

והנה, "מלכות היא הפה, תורה שבעל פה קוראים לה". כלומר, למלכות "אין משלה כלום", שכן היא רק גילוי הפנימיות של רצונו; התורה והמצוות הן הפנימיות של רצונו.

לכן אחר שביטל כל רצונות המגושמים עוד זאת היא תכלית הבריאה ליכלל בפנימית רצונו ית' בכדי לעשות לו דירה בתחתונים

לכן, לאחר שביטל את כל הרצונות הגסים והחומריים, יש עוד שלב נוסף [שעליו להגיע אליו], והוא תכלית הבריאה: להיכלל בפנימיות רצונו ית', כדי לעשות לו דירה בתחתונים;

דהיינו בעשיה הגשמיות יתגלה פנימית רצונו מקור החיים של כל העולמות. וז"ש [וזהו שכתוב] ראה חיים עם אשה אשר אהבת (בקהלת ס"י ט').

כלומר, שב[עולם] העשיה הגשמית תתגלה פנימיות רצונו, מקור החיים של כל העולמות. וזהו שנאמר: "ראה חיים עם האשה אשר אהבת" (קהלת, פרק ט').

פי' שכבר אהבת (דהיינו כמ"ש במ"א ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי. מכבר היינו כשהיתה הנשמה בבחי' עיבור למעלה. ואשה פי' אש ה' וכמ"ש במ"א. ועיין ברבות כשה"ש [בשיר השירים] ס"פ שימני כחותם.

כלומר, האשה אשר כבר אהבת. (כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "הגידה לי שאהבה נפשי": כבר מקודם, כלומר כשהנשמה הייתה בבחינת עיבור למעלה. "אשה" נדרשת כ"אש ה'", כפי שמבואר במקום אחר. ועיינו במדרש רבה על שיר השירים, בסוף הקטע "שימני כחותם").

ולכן גם כשנמשך מבחי' אהבה עליונה זו ג"כ בנשמה כשמלובשת בגוף שזהו פי' הגידה לשון המשכה שנמשך מבחי' אהבה עליונה כו'. ועמ"ש בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו') מ"מ אחר כל האהבות ראה חיים עמה.

ולכן, גם כאשר נמשכת לנשמה בחינה מאהבה עליונה זו, כשהיא מלובשת בגוף, זהו פירוש "הגידה" — לשון של המשכה, שנמשכת מבחינת האהבה העליונה וכו'. ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "וידבר אלקים" וכו', "וארא אל אברהם" וכו'). ואף על פי כן, לאחר כל האהבות, "ראה חיים עמה".

ועיין מזה בפ' מקץ (דף קצ"ו ע"ב) ובפ' קרח (קע"ז ע"ב) ובר"ח [ובראשית חכמה] שער האהבה ספ"ט.

ועיינו בעניין זה בפרשת מקץ (דף קצ"ו ע"ב), בפרשת קרח (קע"ז ע"ב), ובראשית חכמה, שער האהבה, בסוף פרק ט'.

ואין חיים אלא תורה כמ"ש כי הוא חלקך בחיים וכתוב כי הוא חיך ואורך ימך דקאי על התורה וזהו שכתוב כי הוא חלקך בחיים כתיב הוא והמשמעות היא

ו"אין חיים אלא תורה", כפי שנאמר "כי הוא חלקך בחיים", וכן נאמר "כי הוא חיך ואורך ימך", והכוונה היא לתורה. וזהו פירוש הכתוב "כי הוא חלקך בחיים": כתוב "הוא", אך הכוונה היא ל"היא",

והיינו כמ"ש עץ חיים היא כדאיתא בזהר (ז"ג בראשית דל"ט ע"ב) ופי' היא המה ששה סדרי משנה ובריינתא הגם שכל עניני התורה והמצות מדברים בדברים גשמיים מ"מ הן המה פנימית רצונו ית'.

כלומר, כפי שנאמר "היא עץ חיים", כפי שמוכח בזהר (ז"ג, בראשית, דף ל"ט ע"ב); ופירוש "היא" הוא ששה סדרי משנה ובריינתא. אף שכל עניני התורה והמצוות עוסקים בדברים גשמיים, בכל זאת הם פנימיות רצונו ית'.

כמ"ש ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו (בהושע סי' י"א) פי' תרגלתי מלשון רגלים (וכן איתא ברבות באיכה ע"פ איכה יעיב והובא בילקוט בהושע שם ארכבותיו כו')

כמו שכתוב: "ואנכי תרגלתי לאפרים, קחם על זרועותיו" (בהושע, פרק י"א). כלומר, "תרגלתי" הוא מלשון "רגליים". (וכך מובא במדרש רבה על איכה, על הפסוק "איכה יעיב", ומצוטט בילקוט על הושע שם: "ארכבותיו" וכו').

כי נשתלשל פנימית רצונו עד בחי' רגלים במדרגה תחתונה מאד בעשי' [בעשיה] גשמיות בבחי' קחם על זרועותיו. פי' להגביהם על זרועות למעלה ראש.

כי פנימיות רצונו השתלשלה עד לבחינת "רגליים", בדרגה נמוכה מאוד, בעשיה גשמית, בבחינת "קחם על זרועותיו": כלומר, להגביה אותם על זרועותיו, גבוה מעל הראש.

כמו למשל אדם גדול שמרכין עצמו אצל תינוק קטן בכדי ליקח אותו על זרועותיו ולהגביה למעלה ראש מחמת גודל רצונו ותשוקתו בו.

כמו למשל אדם גדול שמתכופף אל ילד קטן כדי לקחת אותו על זרועותיו ולהגביה אותו מעל ראשו, מפני שעוצמת רצונו וכיסופיו אליו גדולים כל כך.

כן השתלשל הש"י [השם יתברך] פנימית רצונו בדברים גשמיים בכדי שיוכלו ישראל ליכלל בפנימיות רצונו שהוא למעלה מעלה אפי' [אפילו] מבחי' חכמה עילאה (וע' בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] בפ"י אשר נשאתי את ידי כו').

כך השתלשל ה', יתברך, והוריד את פנימיות רצונו אל תוך דברים גשמיים, כדי שישראל יוכלו להיכלל בפנימיות רצונו, הנעלית לאין ערוך אפילו מבחינת חכמה עילאה. (וראו את הביאור על הפסוק "לכן אמור לבני ישראל", בעניין "אשר נשאתי את ידי" וכו').

לכן ג"כ לא יכול להתחיל בתפלה כ"א בעשיית מצות בתחלה דהיינו להתעטף בטלית ותפילין שהם קישורא ופריסא דמלכא כמ"ש עוטה אור כשלמה.

לכן גם אי אפשר להתחיל בתפילה, אלא יש לקיים תחילה מצוות — כלומר, להתעטף בטלית ולהניח תפילין, שהן "קישורא ופריסא דמלכא", כפי שכתוב: "עוטה אור כשלמה".

וביאור הענין היינו כי תשבע"פ [תורה שבעל פה] שהיא בחי' מלי נקי ג"כ רגלי. וכמ"ש והארץ הדום רגלי כו' וארץ היינו תשבע"פ [תורה שבעל פה] וכמ"ש במ"א.

וביאור הענין הוא שהתורה שבעל פה, שהיא בחינת מלכות, נקראת גם "רגלי", כפי שכתוב: "והארץ הדום רגלי" וכו'; ו"ארץ" היא התורה שבעל פה, כפי שמוסבר במקום אחר.

12 והנה עיקר התגלות הרצון העליון לידע ההלכה והמצוה על בוריה היא בתשבע"פ [בתורה שבעל פה] משא"כ בתשכ"כ [בתורה שבכתב] אין בה גילוי הרצון. ועמ"ש בזה בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] הנ"ל בענין והבאתי אתכם אל הארץ כו'.

והנה, עיקר התגלותו של הרצון העליון — לדעת את ההלכה ואת המצווה בבירור ובדיוק — הוא בתורה שבעל פה; ואילו בתורה שבכתב אין גילוי של הרצון. ועיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "לכן אמור לבני ישראל" הנזכר לעיל, בעניין "והבאתי אתכם אל הארץ" וגו'.

13 ובפ' פנחס בד"ה צו את בני' [בני ישראל] בענין תשמרו. וזהו ואנכי תרגלתי אנכי מי שאנכי הוא בחינת פנימית רצון העליון.

ובפרשת פינחס, במאמר המתחיל "צו את בני ישראל", בענין "תשמרו". וזהו "ואנכי תרגלתי": אנכי, "מי שאנכי", היא בחינת פנימיות הרצון העליון.

וכביכול ואנכי תרגלתי השפלתי את בחיי אנכי לבחיי רגלי הוא תשבע"פ [תורה שבעל פה] כי נעוץ תחלתן בסופן וכי"ז [וכל זה] לאפרים.

וכביכול, "ואנכי תרגלתי" פירושו: השפלתי את בחינת אנכי לבחינת "רגלי", שהיא התורה שבעל פה, כי "נעוץ תחילתן בסופן"; וכל זה "לאפרים".

דהיינו שכ"ז [שכל זה] הירידה וההשפלה הוא בשביל הנשמות שיהיה בנשמתם גילוי בחיי אנכי. שלכך נמשך וירד רצון העליון ונתלבש בפשטי ההלכה המדברים בענייני עולם העשיה המחליף פרה בחמור כו'

כלומר, כל הירידה וההשפלה הזאת היא למען הנשמות, כדי שבנשמתן תהיה התגלות בחינת אנכי. משום כך נמשך וירד הרצון העליון והתלבש בפסקי ההלכה הפשוטים, העוסקים בענייני עולם העשיה, כגון "המחליף פרה בחמור" וכו';

שע"י התקשרות השכל של נש"י [נשמות ישראל] בחכמה ושכל זה דתשבע"פ [דתורה שבעל פה] הם מתקשרים ממש במוח האב היינו בחכמתו ורצונו ית' שנשפלו ממש בהלכה זו.

שכן על ידי התקשרות שכלן של נשמות ישראל בחכמה ובשכל של התורה שבעל פה, הן מתקשרות ממש במוח האב, כלומר בחכמתו וברצונו יתברך, שהושפלו ממש בהלכה זו.

14 וזהו ענין המשל שהאב מרכין ראשו אצל רגליו כדי להגביה בנו הקטן כו'. כך על דרך זה ואנכי תרגלתי לאפרים ועיין מ"ש ע"פ קול דודי מדלג כו'

זהו עניינו של המשל על אב הכופף את ראשו לעבר רגליו כדי להגביה את בנו הקטן וכו'. כך, על דרך זו, "ואנכי תרגלתי לאפרים". ועיינו במה שכתוב על הפסוק "קול דודי מדלג" וכו',

מקפץ כו' דשם נתבאר ג"כ שהתגלות והמשכות אור א"ס הנמשך ע"י התורה הוא עד"מ כמו המדלג ברגליו כו' ע"ש.

"מקפץ" וכו', שם מוסבר גם שהתגלות אור אין סוף והמשכותו באמצעות התורה הן, בדרך משל, כמו אדם המדלג ברגליו וכו'; עיינו שם.

15 והנה בחי' זו היא עליה גדולה יותר משרש הנשמה מצד עצמה עם היות כי חלק הוי'

והנה, בחינה זו היא עלייה גדולה יותר משרש הנשמה מצד עצמה, אף על פי ש"הוי' חלקו עמו"

עמו וכו"ל וכונודע דבחי' אנכי מי שאנכי הוא למעלה מעלה משם הוי' כי הוא בחי' דלא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל כו'.

כפי שנוכר לעיל. וכידוע, בחינת "אנכי מי שאנכי" נעלית לאין ערוך משם הוי', שכן היא בחינה שאינה נתפסת בשם ואינה נרמזת בשום אות או קוץ כלל, וכו'.

אמנם אף על גב דואנכי תרגלתי בעסק התשבע"פ [התורה שבעל פה] עוד זאת צ"ל גי"כ קחם על זרועותיו. אולם, אף על פי שיש "ואנכי תרגלתי" בעיסוק בתורה שבעל פה, עדיין צריך גם "קחם על זרועותיו".

כי הנה עד"מ אע"ג [אף על גב] שהאב כופף ראשו וקומתו אצל הילד עכ"ז [עם כל זה] לא סגי בהכי להגביה ולנשאות את הילד מעל הארץ למעלה ראש אצל ראשו של אביו

שהרי, למשל, אף שהאב מכופף את ראשו ואת קומתו אל הילד, עדיין אין בכך די כדי להרים ולשאת את הילד מן הארץ למעלה, עד לגובה ראשו של אביו,

כמו שהיא כשמגביה קומתו אלא לזה צריך עוד שישפיל האב זרועותיו עד תחתית רגליו ממש ויקחם על זרועותיו ועי"ז יגביהנו וינשאנו למעלה אצלו ממש.

כפי שהוא נמצא כשאביו מזדקף; אלא לשם כך על האב להשפיל גם את זרועותיו עד לתחתית רגליו ממש, לקחת את הילד על זרועותיו, ועל ידי כך להרים ולשאת אותו למעלה, ממש לצדו.

16 וכך אע"ג [אף על גב] דבתשבע"פ [דבתורה שבעל פה] נמשך ומתלבש ממש רצון העליון שלמעלה מהחכמה. אך אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא.

וכך גם: אף שבתורה שבעל פה נמשך ומתלבש ממש הרצון העליון, שלמעלה מחכמה, בכל זאת, "תורה בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא".

וגם כי תשבע"פ [תורה שבעל פה] מדבר הכל בענינים גשמיים והוא לברר בירורים דק"נ [דקליפת נוגה] עי"י כשר ופסול כו'.

וגם, התורה שבעל פה עוסקת כולה בעניינים גשמיים, ותפקידה לברר את הבירורים שבקליפת נוגה באמצעות "כשר" ו"פסול" וכדומה.

17 וכדי להיות העלאת הבירורים הוא דייקא ע"י התפלה בדחילו ורחימו. ועמ"ש בפי' בהר ע"פ כי תבואו אל הארץ בפי' בא לכאן ותלמודו בידו ובפי' בחקותי ע"פ ואפו עשר נשים כו'.

והעלאת הבירורים נעשית דווקא באמצעות התפילה מתוך יראה ואהבה. ראו גם מה שנכתב בפרשת בהר על הפסוק "כי תבואו אל הארץ", כביאור מאמר חז"ל "בא לכאן ותלמודו בידו", ובפרשת בחקותי על הפסוק "ואפו עשר נשים" וכו'.

ולכן אהוי"ר [אהבה ויראה] נקרא גדפין. אך יש ב' בחינות באהוי"ר [באהבה ויראה] היינו אהוי"ר [אהבה ויראה] שהאדם מעורר בנפשו.

לכן אהבה ויראה נקראות "כנפיים" (גדפין). אך יש שתי בחינות באהבה ויראה: האהבה והיראה שאדם מעורר בנפשו,

18 והם רק הכנה לאהוי"ר [לאהבה ויראה] הנמשכים מלמעלה ועל זה נאמר קחם על זרועותיו. אך הנה ידוע שימין ושמאל של הקב"ה הם הפכיים משל האדם. כי מדות האהוי"ר [האהבה ויראה] של האדם הן בבחי' העלאה מלמטה למעלה.

והן אינן אלא הכנה לאהבה וליראה הנמשכות מלמעלה; ועל כך נאמר: "נושאים על זרועותיו". אך ידוע שימינו ושמאלו של הקדוש ברוך הוא הפוכים מימינו ושמאלו של האדם. מדות האהבה והיראה של האדם הן בבחינת עלייה מלמטה למעלה;

אבל מדותיו של הקב"ה הן המשכה וגילוי מלמעלה למטה שיהיה הגילוי י למטה כמו למעלה ועמ"ש מזה ע"פ בהעלותך את הנרות בענין שיורד ע"פ מדותיו כו'.

אבל מדותיו של הקדוש ברוך הוא הן המשכה וגילוי מלמעלה למטה, כדי שהגילוי יהיה למטה כפי שהוא למעלה. ראו גם את הכתוב על הפסוק "בהעלותך את הנרות", בענין הירידה באמצעות מדותיו וכו'.

19 ולכן כדי שיומשכו ימינו ושמאלו של הקב"ה להיות גילוי מדותיו בנפש האדם הוא דייקא ג"כ ע"י השפלת מדותיו של הקב"ה במצות מעשיות שתוכל הנשמה להתקשר במדותיו ממש ע"י קיום המצות שהן מדותיו של הקב"ה.

ולכן, כדי שימינו ושמאלו של הקב"ה יימשכו למטה, ותהיה התגלות של מדותיו בנפש האדם, הדבר נעשה דווקא באמצעות הנמכת מדותיו של הקב"ה והתלבשותן במצוות מעשיות, כדי שהנשמה תוכל להתקשר למדותיו ממש באמצעות קיום המצוות, שהן מדותיו של הקב"ה.

20 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הדבק במדותיו מה הוא רחום כו'. ועי"ז יוכלו המדות עליונות

להתגלות בנשמה. וזהו ענין מעשה הצדקה שהיא בחי' מדותיו של הקב"ה.

וכמו שאמרו חז"ל: "הידבק במדותיו: מה הוא רחום...". ובאמצעות כך יכולות המידות העליונות להתגלות בנשמה. וזהו עניינה של מעשה הצדקה, שהיא כחינת מידותיו של הקדוש ברוך הוא.

ולכן נאמר צדקה תרומם גוי שע"ז הוא בחי' קחם על זרועותיו כו'. ועמ"ש בד"ה מי כה' אלקינו המגביהי לשבת כו' ע"ש מענין זה.

ולכן נאמר: "צדקה תרומם גוי", שכן באמצעותה מתקיימת הכחינה של "קחם על זרועותיו" כו'. ועיינו כמה שנכתב במאמר המתחיל "מי כה' אלקינו המגביהי לשבת" וכו', בעניין זה.

ודרך פרט ימינו ושמאלו של הקב"ה הם תורה וצדקה כי התורה היא מימין כמ"ש מימינו אש דת למו. ובאופן פרטי, ימין ושמאל של הקדוש ברוך הוא הם תורה וצדקה, שכן התורה היא מימין, כמו שנאמר: "מימינו אש דת למו".

ושלחן שהוא השפעת המזון שהקב"ה משפיע לעולם הוא בצפון וכן גשמים שהם פרנסה יורדים בגבורה

והשולחן, שהוא השפעת המזון שהקדוש ברוך הוא משפיע לעולם, נמצא בצפון; וכך גם הגשמים, שהם פרנסה, יורדים בגבורה,

כי כדי שיומשך השפעה בפנימית הוא ע"י בחי' גבורות (וכמ"ש בביאור ע"פ קול דודי בפ"י שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ע"ש).

שכן כדי שהשפע יימשך בפנימיות, הדבר נעשה באמצעות כחינת הגבורות. (וכמו שנכתב בביאור על הפסוק "קול דודי", בפירוש "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני"; עיינו שם.)

ואע"ג [ואף על גב] דלעיל נת' [נתבאר] דתשבע"פ [דתורה שבעל פה] נקי רגלי וכאן אנו אומרים דהיא בחי' יד ימין י"ל [יש לומר] דהיינו תשב"כ [תורה שבכתב] וזהו השמים כסאי דקאי על תשב"כ [תורה שבכתב] שהידיים הם על הכסא.

ואף שלמעלה התבאר שהתורה שבעל פה נקראת "רגלי", וכאן אנו אומרים שהיא כחינת יד ימין, יש לומר שהכוונה כאן היא לתורה שבכתב. וזהו "השמים כסאי", המתייחס לתורה שבכתב, שהרי הידיים הן על הכיסא.

משא"כ תשבע"פ [תורה שבעל פה] **היא בחיי והארץ הדום רגלי שנשתלשלו למטה מבחי" כסא אלא דנעוץ סופן כו' כנ"ל וגם שמים היינו אש ומים וזהו בחיי ימינא ושמאלא כו':**

ואילו התורה שבעל פה היא בחינת "והארץ הדום רגלי", והיא השתלשלה למטה מבחינת הכיסא; אלא ש"סופן נעוץ" כו', כפי שהוזכר למעלה. וגם "שמים" מורכב מאש ומים, וזהו בחינת ימין ושמאל כו':

21 ד ונחזור לעניננו דלכך כתיב לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה לכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **תלמוד תורה כנגד כולם גם מי**

4. נחזור כעת לעניננו: משום כך נאמר "לכל אשר יקראוהו באמת", ו"אין אמת אלא תורה". לכן אמרו חז"ל: "תלמוד תורה כנגד כולם". גם מי

שהוא בעל עסק מ"מ צריך לקבוע עתים לתורה וגם יעסוק במשא ומתן באמונה בלי חמימות הלב אלא בבחינת אחוריים.

שהוא בעל עסק צריך בכל זאת לקבוע עתים לתורה; וגם לעסוק במשא ומתן באמונה, בלי חמימות הלב, אלא בבחינת "אחוריים".

22 וכמ"ש במ"א ע"פ ידך בעורף אויביך אז יכול ג"כ ליכלל מחודו"מ [מחשבה דבור ומעשה] **שלו בפנימית רצונו ית' ומי שאינו יכול ללמוד אזי בנתינת צדקה עולה ונכלל כל עשייתו כמ"ש צדקה תרומם גוי.**

וכפי שמוסבר במקום אחר על הפסוק "ידך בעורף אויביך": אז גם מחשבתו, דיבורו ומעשיו יכולים להיכלל בפנימיות רצונו ית'. ומי שאינו יכול ללמוד — על ידי נתינת צדקה כל מעשיו עולים ונכללים, ככתוב: "צדקה תרומם גוי".

וכמ"ש סד"ה וארשתיך לי. וזהו בכל נפשך בכל רצונך בתורה ובצדקה. וזהו ימינא ושמאלא ובינייהו כלה.

וכפי שכתוב בסוף המאמר המתחיל "וארשתיך ליי". וזהו "בכל נפשך" — בכל רצונך, בתורה ובצדקה. וזהו "ימינא ושמאלא ובינייהו כלה" — ימין ושמאל, וביניהם הכלה.

פ"י על ידי תורה וצדקה עולה ונכלל ג"כ מקור כנס"י [כנסת ישראל] **בפנימיות רצונו ית' וע' בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב).**

כלומר, באמצעות התורה והצדקה גם מקור כנסת ישראל עולה ונכלל בפנימיות רצונו ית'. ועיינו בזהר, תרומה (קס"ו ע"ב).

וזוהו פי' קדש כו' לה' מי שהוא בחי' ישראל על שם כי שרית עם אלקים שמנצח המלחמה עם נפש הבהמית שנמשכה ע"פ השתלשלות מק"ך צירופי אלקים הוא קדש לה' שהוא עולה ונכלל בפנימי

[בפנימיות / בפנימית] רצון א"ס ב"ה

וזוהו פירוש "קדש... לה'": מי שנמצא בבחינת ישראל, שנקרא כך על שם "כי שרית עם אלקים" — מי שמנצח במלחמה עם הנפש הבהמית, שנמשכה בדרך השתלשלות ממאה ועשרים צירופי אלקים — הוא "קדש לה'", שכן הוא עולה ונכלל בפנימיות רצונו של אין סוף ברוך הוא.

(ועיין מענין קדש כו' בפ"ב [בפרק ב'] דקדושין דנ"ג סע"א [סוף עמוד א] דפי' ראשית תבואתה הוא ענין תרומה וכן תרגם יונתן שם וכ"ה ברבות בא פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] קרוב לר"פ משפטים פל"א ויקהל פמ"ט. ועיין עוד ברבות וישלח ר"פ פ"א.

(ועיינו בעניין "קדש" וכו' בפרק ב' דקידושין (נ"ג ע"א, בסוף העמוד), שם מבואר ש"ראשית תבואתה" עניינו תרומה, וכך תרגם שם יונתן; וכן הוא במדרש רבה, בא, פרק ט"ו; סמוך לתחילת משפטים, פרק ל"א; ויקהל, פרק מ"ט. ועיינו עוד במדרש רבה, וישלח, בתחילת פרק פ"א;

בשלח ס"פ כ"ד. בחקותי פל"ו. במדבר פ' ב'. ר"פ ד'. פ"י [פרק י' / פרשה י']. ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפ' אל גנת אגוז ועיין בספר הגלגולים פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] בענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שאדה"ר [שאדם הראשון] היה חלתו ותרומתו של עולם כמ"ש ברבות בראשית ר"פ י"ד.

בשלח, סוף פרק כ"ד; בחקותי, פרק ל"ו; במדבר, פרק ב', תחילת פרק ד' ופרק י'; וכן בשיר השירים רבה, על הפסוק "אל גנת אגוז". ועיינו בספר הגלגולים, פרק ט"ו, בעניין מאמר חז"ל שאדם הראשון היה חלתו ותרומתו של עולם, כפי שכתוב במדרש רבה, בראשית, בתחילת פרק י"ד;

משפטים פ"ל. והוא בסגנון אחד עם מה שפירשו ברבות ר"פ במדבר ענין וירם קרן לעמו שהוא מ"ש שאו כו' לגולגלתם.

משפטים, פרק ל'. הדבר דומה למה שפירשו במדרש רבה בתחילת במדבר בעניין "וירם קרן לעמו": שזהו מה שכתוב "שאו... לגולגלתם".

ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי בענין פי' ארוממך ומ"ש כמ"א בענין סלסלה ותרוממך ובענין וצדקה תרומם גוי. ומ"ש ע"פ ואתה הרם את מטך כו')

ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "כי אתה נרי" בעניין פירוש "ארוממך"; ובמה שכתוב במקום אחר על "סלסלה ותרוממך" ועל "וצדקה תרומם גוי"; וכן במה שכתוב על הפסוק "ואתה הרם את מטך" וכו').

(ועיין עוד מענין הפסוק קדש ישראל בפ' אמור צ"א א' צ"ד א' ק' סע"ב [סוף עמוד ב] משפטים קכ"ב א' ק"א ב' ק"ח ב' ק"כ ב' קכ"א. בא מ"ב א' שמיני מ"ב א'. בשלח נ"ט א' גבי נאדר בקדש)

(ועיינו עוד בעניין הפסוק "ישראל קדושים" בפרשת אמור, 91a, 94a, 100, סוף ע"ב; משפטים, 101b, 122a, 108b, 120b, 121; בא, 42a; שמיני, 42a; בשלח, 59a; בעניין "נאדר בקודש".)

ראשית תבואת ה' הוא ההתחדשות כי ע"י חכמה תתאה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית מהוה ומחיה מאין ליש מתחלת בריאה עד סוף עשייה

"ראשית התבואה של הה"א" היא ההתחדשות: באמצעות חכמה תתאה הוא מחדש בכל יום תמיד את מעשה בראשית, מהוה ומחיה מאין ליש, מתחילת בריאה ועד סוף עשייה.

אזי להתחדשות זאת ישראל המה בבחי' ראשית לו כי כאשר יש להם עליה על ידי התחדשות מוחין בפנימית רצונו ית'

לצורך התחדשות זו ישראל הם בבחינת "ראשית" לו; שכן כאשר הם מתעלים באמצעות התחדשות המוחין בפנימיות רצונו יתברך,

אזי גם מקור כנסת ישראל וכל המלאכים עולים ונכללים בפנימית רצון א"ס ב"ה (ועיין מענין תבואת ה' בפ' ויחי) (דרכ"ו ב') פ' האזינו (דף רצ"ז ע"א).

אז גם מקור כנסת ישראל וכל המלאכים עולים ונכללים בפנימיות רצונו של אין סוף ברוך הוא. (ועיינו בעניין "תבואת הה"א" בפרשת ויחי) (226b); פרשת האזינו (folio 297a).

וכד נהיר דא חכמה עילאה חכמה דשלמה נהיר כו'. ועיין מה שכתוב במ"א ע"פ המאמר פרשה קרח (דף קע"ו ב')

"וכאשר מאירה חכמה זו, החכמה העליונה, מאירה חכמת שלמה" וכו'. ועיינו במה שנכתב במקום אחר על המאמר בפרשת קורח (folio 176b),

ה"נ [הכי נמי] קדש תתאה כו' ועיין פרשה פקודי (דף רכ"ה ב') מה ההוא קדש כו'. ובפירוש הרמ"ז [הרב משה זכות] שם.

"כך גם הקודש התחתון" וכו'; ועיינו בפרשת פקודי (folio 225b): "מהו אותו קודש?" וכו'; וכן בפירוש הרמ"ז שם.

ויוֹבֵן כִּי־זוֹ [כל זה] עַל דֶּרֶךְ מִשְׁנֵית [מה שנתבאר] בַּפִּי וַיְחִי בְּדִיָּה אֲסָרִי לִגְ פֶּן בַּפִּי מֵה שֶׁאֲנִי אֹמְרִים בְּשִׁבְתִּי וַיִּנּוּחוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשִׁי שֶׁמֶךְ דִּהְיִינוּ שֶׁמִּמְשִׁיכִים מִבְּחִי אֶתְּהָ קִדּוּשׁ לִבְחִי שֶׁמֶךְ קִדּוּשׁ כּוֹי עִיִּשׁ.

וְכָל זֶה יוֹבֵן עַל דֶּרֶךְ מֵה שֶׁנִּתְבָּאֵר בִּפְרֹשֶׁת וַיְחִי, כִּמְאֹמֶר הַמִּתְחִיל "אֲסָרִי לִגְפֶנְךָ", בְּבִיאוֹר דְּבָרֵי תַפִּילַת הַשְּׁבִת: "וַיִּנּוּחוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשִׁי שֶׁמֶךְ" — כְּלוֹמֵר, שֶׁהֵם מִמְשִׁיכִים מִבְּחִינַת "אֶתְּהָ קִדּוּשׁ" לִבְחִינַת "שֶׁמֶךְ קִדּוּשׁ" וְכוּ'; עֵינֵינוּ שֶׁם.

23 וְעַמִּי־זֶה מִזֶּה הָעֵנִין דִּישְׂרָאֵל מִקְדָּשִׁי שֶׁמֶךְ בְּבִיאוֹר עִיִּשׁ צִאִינָה וְרִאִינָה. וְזֶהוּ הַמְכוּוֹן גַּם כֹּאֵן בַּפִּי רִאשִׁית תְּבוּאָתָה.

וְעֵינֵינוּ כִּמְה שֶׁנִּכְתַּב בְּעֵנִיִּין זֶה, שִׁישְׂרָאֵל "מִקְדָּשִׁים אֶת שֶׁמֶךְ", בְּבִיאוֹר עַל הַפְּסוּק "צִאִינָה וְרִאִינָה". וְזֶהוּ גַם הַכוּוֹנָה כֹּאֵן בִּפְרוּשׁ "רִאשִׁית תְּבוּאָתָה".

וְעַמִּי־זֶה עוֹד מִעֵנִין זֶה דִּהִנְשָׁמוֹת שֶׁרֶשֶׁן מִבְּחִי קִדְשׁ וְעֵנִין הִירִידָה בְּגוֹף שֶׁהִיא צוֹרֵךְ עֲלֵיָה בְּבִיאוֹר עִיִּשׁ וְעֵינֵינוּ עוֹד כִּמְה שֶׁנִּכְתַּב בְּעֵנִיִּין זֶה, שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁרָשׁוֹת בְּבִחִינַת קוֹדֶשׁ, וְכֵעֵנִיִּין הִירִידָה לְגוֹף, שֶׁהִיא לְצוֹרֵךְ עֲלֵיָה, בְּבִיאוֹר עַל הַפְּסוּק

כִּי כֹאֲרֵץ תּוֹצִיא צִמְחָה וְעִיִּשׁ בְּשִׁלַּח פְּרָעָה דִּלְשָׁם נָתַי [נִתְבָּאֵר] מִעֵנִין הִזְרִיעָה וְהִצְמִיחָה מִבְּחִי רִאשִׁית תְּבוּאָתָה יְעוֹשִׁי [יְעוֹשִׁיִּין שֶׁם] אֲבָל לִהְפֹּךְ חִיִּי [חַס וְשְׁלוֹם] כָּל אוֹכְלֵי יִאֲשֻׁמוּ.

"כִּי כֹאֲרֵץ תּוֹצִיא צִמְחָה", וְכֵן עַל הַפְּסוּק "וַיְהִי בְּשִׁלַּח פְּרָעָה"; שֶׁם מוֹסְבֵר עֵנִיִּין הִזְרִיעָה וְהִצְמִיחָה מִבְּחִינַת "רִאשִׁית תְּבוּאָתָה". עֵינֵינוּ שֶׁם. אֲבָל הִהְפֹּךְ, חֲלִילָה: "כָּל אוֹכְלֵי יִאֲשֻׁמוּ".

פִּיִּי שֶׁאוֹכֵל בְּחִי יִשְׂרָאֵל שֶׁלוֹ דִּהְיִינוּ כֹחַ הָאֶרֶץ נִשְׁמָתוֹ הַמְחוּדָשׁ בּוֹ בְּכָל יוֹם הוּא דוֹחָה אוֹתָה חִיִּי [חַס וְשְׁלוֹם] עַד שֶׁאִינָה יִכְוֹלָה לְהֵאִיר בְּקֶרְבּוֹ דִּהְיִינוּ מִחֲמַת כַּעַס.

כְּלוֹמֵר, מִי שֶׁאוֹכֵל אֶת בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל שֶׁלוֹ — אֶת כּוֹחַ הָאֶרֶץ נִשְׁמָתוֹ הַמִּתְחַדָּשׁ בּוֹ בְּכָל יוֹם — דוֹחָה אוֹתָה, חֲלִילָה, עַד שֶׁאִינָה יִכְוֹלָה לְהֵאִיר בְּתוֹכוֹ; כְּלוֹמֵר, הַדָּבָר נִגְרָם מִכַּעַס.

כִּמְאֹמֶר רִזִּיל [רְבוּתֵינוּ זְכוּנוֹם לְבִרְכָה] כָּל הַכּוֹעֵס נִשְׁמָתוֹ מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ (וְעִיִּי בַּפִּי תִצּוּה) (דָּף קפ"ב א') שֶׁזֶהוּ עֵנִין טוֹרֵף נִפְשׁוֹ בִּאֲפּוֹ וּבַפִּי מִשְׁפָּטִים (קכ"א ב')

כִּמְאֹמֶר חִזִּיל: "כָּל הַכּוֹעֵס נִשְׁמָתוֹ מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ". (וְעֵינֵינוּ בִּפְרֹשֶׁת תִּצּוּה, דָּף קפ"ב ע"א), שֶׁזֶהוּ עֵנִיִּין "טוֹרֵף נִפְשׁוֹ בִּאֲפּוֹ"; וּבִפְרֹשֶׁת מִשְׁפָּטִים (קכ"א ע"ב),

גבי ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו או מחמת תאוות כמ"ש לא יגורך רע או מחמת גסות.

בעניין "ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו". או מחמת תאוות, כמו שנאמר "לא יגורך רע"; או מחמת גסות.

בהכל יכול לאכול בחינת ישראל שלו כמ"ש נבלע ישראל פי' שנבלע בחי' ישראל שלו בשבע מדות רעות שהם מכחות מצרים וכנען.

בכל אחת מאלה הוא יכול לאכול את בחינת ישראל שלו, ככתוב: "נבלע ישראל". כלומר, בחינת ישראל שלו נבלעת בשבע המדות הרעות, שמקורן בכוחות מצרים וכנען.

לזאת כתיב כל אוכליו יאשמו יביא אשם כמועל בקדשים שהיה מביא איל ומקריב השמנונית הוא החלב וגם הדם הוא החמימות ע"ג [על גבין] המזבח

לכן נאמר "כל אוכליו יאשמו" — יביא אשם, כמו מי שמעל בקודשים, שהיה מביא איל ומקריב את השומן, שהוא החלב, וגם את הדם, שהוא החמימות, על גבי המזבח;

אזי גם הוא מחוייב לעשות כן ולא סיגופים בלבד אלא מרירות להתמרמר לכו בקרבו כדי שיהיה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה.

אזי גם הוא מחוייב לנהוג כך בעצמו; ולא להסתפק בסיגופים, אלא לחוש מרירות, כדי שלבו יימר בקרבו ויהיה "לב נשבר ונדכה", שאותו "ה' לא תבזה".

כמ"ש שמנת עבית כשית פי' בשמנונית ובגשמיות שלך כסית אור נשמתך עד שאינה יכולה להאיר ולשלוט בך אך מלת כשית כתיב בשיי' ג' קוין שיש עוד זכות ג' אבות.

כמו שכתוב: "שמנת, עבית, כסית" — כלומר, בשומניות ובגשמיותך כסית את אור נשמתך, עד שאינה יכול להאיר ולשלוט בך. אבל המילה "פְּשִׁיטָה" נכתבת בשיי' בעלת שלושה קווים: עדיין עומדת זכותם של שלושת האבות.

24 ועי' ברכות בחקתי ס"פ ל"ו א"ר [אמר רבי] אחא ועמ"ש ע"פ שניך כעדר הרחלים. ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש

לומר] עוד בענין יאשמו

וראה מדרש רבה, בחוקותי, סוף פרק ל"ו: "אמר רבי אחא". וראה גם מה שנכתב על הפסוק "שיניך כעדר הרחלים". ועל פי זה אפשר לומר עוד בעניין "יאשמו" (יתחייבו באשמה),

כי הנה במועל בקדשים כתיב ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישיתו יוסף עליו.

שכן לגבי מי שמעל ברכוש הקדש נאמר: "ואת אשר חטא מן הקודש ישלם, ואת חמישיתו יוסף עליו".

25 והחומש הוא אחד מארבעה מן הקרן עד שיהיה הוא וחומשו חמשה כמ"ש בגמ' [בגמרא] בב"מ [בבבא מציעא]

פרק הזהב ובהרמב"ם [ובהרבי משה בן מימון] הלכות מעילה.

והחומש הוא רבע מן הקרן, כך שהוא והחומש שלו יחד הם חמישה חלקים, כפי שנאמר בגמרא בבבא מציעא, בפרק הזהב, וברמב"ם, הלכות מעילה.

והענין כמבואר במ"א ע"פ ומספר את רובע ישראל שבבחינת ישראל יש ד' בחי' היינו כמ"ש ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהן ג' בחי' מחשבה דבור ומעשה

והענין הוא כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "או מִנֶּה אֶת רֶבַע יִשְׂרָאֵל": שבבחינת ישראל יש ארבע בחינות, כפי שנאמר "לכבודי בראתיו, יצרתיו, אף עשיתיו", שהן שלוש בחינות: מחשבה, דיבור ומעשה;

ואף דעשיתיו מרבה בחי' רביעית והוא בחי' רצון עליון שלמעלה מעלה מבחי' מחודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] והוא הנמשך ומתגלה בנפש ע"י מעשה המצות.

וה"אף" שב"אף עשיתיו" כולל בחינה רביעית, והיא בחינת הרצון העליון, שלמעלה לאין ערוך מבחינת מחשבה, דיבור ומעשה; והוא הנמשך ומתגלה בנפש באמצעות קיום המצוות.

26 וד' בחי' אלו הם ממש בחי' ד' אותיות שם הוי' וזהו קדש ישראל להוי'. וכשמעל בקדשים ואכל בחי' ישראל שלו צ"ל תשובה תשוב ה'

וארבע בחינות אלה הן ממש בחינת ארבע אותיות שם הוי', וזהו "ישראל קדש להוי'". וכאשר מעל בקודשים ואכל את בחינת ישראל שכו, עליו לעשות תשובה — תשוב ה', "הה"א תשוב",

והוא בחי' עומקא דליבא ממעמקים קראתיך שהיא בחי' חמישית שלמעלה מד' מדרגות הנ"ל שהן בחי' מעלת ומדרגת הצדיקים.

וזהו בחינת עומק הלב, "ממעמקים קראתיך", שהיא בחינה חמישית, שלמעלה מארבע המדרגות שנזכרו לעיל, שהן בחינת מעלתם ומדרגתם של הצדיקים.

27 והיינו כמ"ש במ"א שהרצון עליון יש לו ב' בחינות הא' המלוכש בחכמה שבחיי רצון זה נמשך ע"י תורה

ומצות שהן הן רצה"ע [רצון העליון] ב"ה המלוכש בחכמה דאורייתא מחכמה נפקת

כלומר, כפי שמוסבר במקום אחר, לרצון העליון יש שתי בחינות. הראשונה היא [הרצון] המלוכש בחכמה: בחינת רצון זו נמשכת באמצעות התורה והמצוות, שהן עצם הרצון העליון, ברוך הוא, המלוכש בחכמה, שהרי "התורה מחכמה נפקת".

וזהו ענין היו"ד דשם הוי"ו שהוא בחי' חכמה שבו מלוכש הרצון עליון שהוא קוצו של יו"ד.

וזהו עניינה של היו"ד בשם הוי"ו, שהיא בחינת חכמה, שבה מלוכש הרצון העליון, והוא קוצו של יו"ד.

אך הבחי' הב' הוא בחי' רצון העליון שלמעלה מעלה מסדר השתלשלות ואינו מלוכש כלל בבחי' חכמה ונק' רעוא דכל רעוין

אבל הבחינה השנייה היא רצון עליון הנעלה הרבה מאוד מסדר השתלשלות, ואינו מלוכש כלל בבחינת חכמה; והוא נקרא "רעוא דכל רעוין" — רצון כל הרצונות,

והוא המתגלה בבעלי תשובה ע"י עומקא דליבא למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת כו' וע"ז נאמר לפני הוי' תטהרו.

והוא מתגלה בבעלי תשובה באמצעות עומק הלב, למעלה מכדי שנפשו תוכל לשאת וכו'; ועל כך נאמר: "לפני הוי' תטהרו".

28 והוא ענין יוהכ"פ [יום הכפורים] שנאמר בו וכפר על הקדש והיינו ע"י שנכנס הכה"ג [הכהן גדול] לפני

ולפנים לבית קדש הקדשים שהוא מה שלמעלה מבחי' קדש שמשם נמשך להיות וכפר על הקדש כו' וכמ"ש במ"א.

וזהו עניינו של יום הכיפורים, שעליו נאמר: "וכיפר על הקודש"; כלומר, הדבר נעשה באמצעות כניסת הכהן הגדול אל המקום הפנימי ביותר, אל קודש הקודשים, שהוא למעלה מבחינת קודש, ומשם נמשכת הכפרה כך ש"וכיפר על הקודש" וכו', כפי שמבואר במקום אחר.

ולכן יוהכ"פ [יום הכפורים] הוא יום שנתחייב בה' תפלות. (וע' בע"ח [בעץ חיים] של"א פ"ז [פרק ז'] ע"פ וארבע הידות יהיה לכם והחמישית לפרעה ועמ"ש מזה בביאור ע"פ צאינה וראינה בסופו וע' זח"א [זהר חלק א] ויגש דר"י [דרבינו יצחק] ע"א ע"פ והקול נשמע בית פרעה):

ולכן יום הכיפורים הוא יום שחייבים להתפלל בו חמש תפילות. (וראו עץ חיים, שער 31, פרק 7, על הפסוק "וארבע הידות יהיה לכם" ו"והחמישית לפרעה"; וראו מה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "צאינה וראינה", בסופו; וראו זוהר, חלק א, ויגש, ר"י ע"א, על הפסוק "והקול נשמע בית פרעה").

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/pinchas/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק